

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falv” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk számla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P.

Budapest, 1940.

XXI. évfolyam, 39. szám.

Szeptember hó 29.

Erdély hazatérésének ünnepség-sorozatát a testvéri együttműködés hétköznapijai követik

A falvak és tanyák népe belekapcsolódott az ünneplésbe, de részvesz az országépítés munkájában is

A Falu Magyar Gazda és Földműves Szövetség szeptember első napjaiban akkor, amikor pompás honvédségünknek a magyar falvak és tanyák fiaiból álló csapatai Keletmagyarországra bevonultak, távirati úton fejezte ki a mezőgazdasági lakosság háláját és elismerését a két évtizedes magyar ál-

mot, a revíziós gondolatot valóra váltó Főméltóságú Urunk legfőbb munkatársainak, Teleki Pál gróf miniszterelnöknek és Csáky István gróf külügyminiszternek.

Mayer János ny. miniszter, a Falu Gazdaszövetség elnöke, Teleki Pál gróf miniszterelnökhöz a következő sürgönyt küldte:

Nagyméltóságú Teleki Pál gróf, magyar királyi miniszterelnök urnak,
Budapest.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy e történelmi órában, mikor honvédségünk Erdély fővárosát veszi jogosan birtokba, a Faluszövetség kötelékébe tartozó községek és tanyák lakosságának meleg üdvözlését tolmácsoljam Nagyméltóságod előtt. Csonkamagyarország megnagyobbodása elválaszthatatlan Nagyméltóságod évtizedeken át folytatott munkásságától és kérjük az isteni Gondviselés segítségét, hogy szívós kitartását további siker koronázza.

MAYER JÁNOS s. k.,
ny. miniszter, elnök.

A m. kir. külügyminiszterhez intézett sürgöny szövege a következő:

Nagyméltóságú Csáky István gróf, magyar királyi külügyminiszter urnak,
Budapest.

Honvédségünk Erdély fővárosába való bevonulása napján a Faluszövetség kötelékébe tartozó községek és tanyák lakosságának üdvözlését tolmácsolom Nagyméltóságod előtt.

MAYER JÁNOS s. k.,
ny. miniszter, elnök.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület (Kolozsvár) az alábbi sürgönyben köszöntötte a Faluszövetséget:

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület Elnökségének,
Kolozsvár.
Szívünk teljes melegevel tolmácsoljuk a felszabadult Erdély gazdatársadalmának, az egyesült Falu és Gazdaszövetség kötelékébe tartozó falusi és tanyai lakosság testvéri üdvözlését.

TEÖLGYES ISTVÁN dr. s. k.,
ügyvezető igazgató.

MAYER JÁNOS s. k.,
ny. miniszter, elnök.

Az EMGE a következő táviratban válaszolt:

A testvéri melegséggel küldött üdvözlést abban a reménységben viszonzozzuk, hogy a határok leomlásával bensőséges kapcsolataink még szorosabbra fűződnek. Az EMGE nevében

TELEGDY LÁSZLÓ
ügyvezető alelnök.

TELEKI BÉLA gróf
alelnök.

Schandl Károly dr. társelnök a trianoni vasbilincs negyedik töréséről

A Falu Magyar Gazda és Földműves Szövetség igazgató-választmánya szeptember 24-én megtartott népes értekezletén különösen ünnepies formában emlékezett meg az utóbbi hetek történelmi eseményeiről. Az ülésen, az elutazása miatt távollevő Mayer János elnök helyett, Schandl Károly dr. társelnök elnökolt és résztvett rajta vitéz Bonczos Miklós

dr. belügyi államtitkár is.

Schandl Károly dr. megnyitó beszédében lelkes szavakkal méltatta a bécsi döntés jelentőségét, megállapítva, hogy

ez a trianoni vasbilincs negyedik csorbája, törése volt, ha a soproni népszavazást is szá-

mitásba vesszük. Bekövetkezett végre, hogy a földrajzilag legtávolabb eső, de minden magyar ember szívéhez talán a legközelebb álló Székelyföld ismét Magyarországgá lett. Ezt a lelki közelséget az is igazolja, hogy már jóval a világháború előtt, a Gazdaszövetség Erdélyben eredményes munkát végzett, mert Károlyi Sándor gróf, Pestmegyén kívül, először Erdélyben bontotta ki a szövetkezeti gondolat zászlaját.

Az első agrárszövetkezetek Pestmegyében és Erdélyben alakultak.

Utal ezután az elnök Darányi Ignác ténykedéseire, aki földművelésügyi minisztériumi kirendeltséget, gazdaköröket, szövetkezeteket alakított és így szervezte meg a székelységet. Erdély népe ezekkel a mozgalmakkal szociális akcióival megelőzte a mi munkánkat. A választmány lelkes helyeslése és tapsa közben állapította meg ezután Schandl Károly dr., hogy

abban, hogy a székelység megőrizte magyarságát, a szövetkezeti és szociális munkának nagy része van.

Kiemelte ezután a szónok, hogy az ország legtávolabbi pontja, a Hargita, háború, drága magyar vér feláldozása nélkül tért vissza.

— A jó Isten után, — folytatta ezután Schandl Károly dr. — ezt a minden magyarra örömdetes ténnyt elsősorban Horthy Miklósnak, Magyarországnak kormányzójának köszönhetjük és elsősorban vele szemben fejezzük ki a Szövetség, a falusi nép, az összes falvak és tanyák nevében hálánkat, hódolatunkat és hűségünket.

Schandl Károly dr.-nak ezeket a szavait felállva hallgatta meg az ér-

tekezlet közönsége, amely haszasan és lelkesen éliénzte meg a Főméltóságú Urat.

Az elnök beszéde további során a választmány lelkes éljenzése közben jelentette be, hogy a Faluszövetség táviratilag fejezte ki köszönetét Teleki Pál gróf miniszterelnöknek és Csáky István gróf külügyminiszternek. Hangsúlyozta ezután, hogy

barátaink és szövetségeseink, Németország és Olaszország, soha sem fognak csalódnai az önértetes magyar hűségben.

Nagy lelkesedést keltett Schandl Károlynak az a megállapítása, amely szerint a kolozsvári diszszemlén, a magyar honvédségben, Európa egyik legfiatalabb, de legjobb hadserege mutatkozott be.

— Horthy Miklósnak, — úgy mond — igaza volt, amikor ezt a hadsereget megteremtette. Ez a diszszemle Horthy Miklós kard-suhintása volt...

Leszegezte ezután, hogy a Faluszövetség szeretettel fordul az erdélyi szervezettek felé és azt a reményét fejezte ki, hogy sikerül közös munkával majdan egygyéttenni az egész magyar gazdasági társadalmat.

Schandl Károly dr. ünnepi megnyitóbeszédét sokszor szakította félbe a lelkes ünneplés és a résztvevők lelkesen ünnepelték a Főméltóságú Urat, a miniszterelnököt, a külügyminisztert, a honvédséget, a baráti hatalmakat és azok vezéreit, a Führert és a Ducet.

Erdély hazatérésének méltó megünneplése után az igazgató-választmány az országépítő, hétköznapi munka egy fontos szakaszát felölelő napirend tárgyalására tért rá, amiről lapunk más helyén számolunk be.

Hamarosan a Ház elé kerül az erdélyi törvény

Az Erdély visszatérésével kapcsolatos lélekemelő ünnepségek lezajlottak, s amint a Kolozsvárott elhangzott kormányzói szöveg megjelölte „a munka hétköznapijai” követik az ünneplést. Ebben a munkában orosz-lánrésze van Teleki Pál gróf miniszterelnöknek, aki már a honvédség tervszerű előnyomulásának első nap-

jaiban megkezdte körutazását a viszsza-csatolt részekben s azóta is több alkalommal tett körutat Erdélyben, hogy az átmeneti nehézségeket a helyszínen tanulmányozza, s ha csak mód van rá, azonnal megoldáshoz is segítse. Szeptember 22-én Marosvásárhelyt, a Székelyföld gazdasági, társadalmi és egyházi életének ve-

zetői előtt ismertette a kormány terveit a visszacsatolt erdélyi részekkel kapcsolatban.

Főkérdésnek a Székelyföld összeköttetését mondta a többi országrészekkel. Megígérte, hogy két nap múlva gazdasági minisztertanács lesz, s utána

az összekötő vasuti hálózat építkezései azonnal megindulnak.

Ismertette a Székelyföld áruellátására szolgáló módokat. A határmegállapításból származó hátrányokért Kolozsvárt és Marosvásárhelyt kulturális intézményekkel kárpótolja a kormányzat. Megígérte, hogy

október közepe táján Kolozsvárral összehívják az erdélyi vezető férfiak többnapos értekezletét, hogy megtárgyalják a legfontosabb kérdéseket.

A javaslatok aztán az országgyűlés elé kerülnek.

A menekültek ügyével foglalkozva kijelentette: semmi ok, hogy valaki félelemből átjöjjön.

A miniszterelnök erdélyi megbeszéléseivel egyidőben a román sajtó féktelen rémhíreket közölt a magyar honvédek erdélyi kegyetlenkedéseiről. Ezt a hazugsághadjáratot magyar részről hivatalosan visszautasították. Az erélyes nyilatkozat így fejeződik be:

„Ha Románia azt hiszi, hogy hazug lármával és fenyegeté-

sekkel Magyarországtól bármit kikényszeríthet, keservesen meg fogja látni, hogy ebben a feltevésében téved.”

Hogy az erdélyi kérdésben mi a hivatalos magyar álláspont, arról Teleki Pál gróf miniszterelnök az egyik vezető olasz lapban így nyilatkozott:

— Az erdélyi kérdést csakis az együttműködés alapján lehet megoldani, amint arról Magyarország ezeréves történelme is tanuskodik.

Ez világos és egyenes beszéd, amelynek lényegét és igazságát semmiféle bukaresti mesterkedés le nem tagadhatja, vagy el nem ferdítheti, annál inkább is, mert a másik felelős tényező, Csáky István gróf külügyminiszter az egyik olasz lapnak adott nyilatkozatában ezzel a kijelentéssel támasztja alá:

— A reformokat, amelyeket bevezetünk, saját gondolkodásunk, társadalmi viszonyaink, életfelfogásunk és szokásaink szerint fogjuk alkalmazni. Igyekezünk minél előbb meg egyezést létesíteni a magyar uralom alá került román kisebbség helyzetének meghatározására.

Végül a külügyminiszter kijelentette, hogy:

— Az európai együttműködés szellemét teljes akaratunkkal érvényesíteni fogjuk...

mat, annak vezéreit, Hitlert és Mussolinit, valamint a magyar honvédséget.

Ülést tartott a Harminchattagu Országos Gazdasági Bizottság is. A kormány részéről vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, vitéz Teleki Mihály gróf földmivélségi miniszter, Zsindely Ferenc miniszterelnökségi, Antal István igazságügyi és vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár voltak jelen. A kormány tagjainak felvilágosításai után tudomásul vették a már kiadott rendeletet.

JELÖLÉS A NYIRMADAI KERÜLETBEN

A Nánássy Imre halálával megüresedett nyirmadai választókerület választmányi ülést tartott s egyhangú határozattal Boér Agostont jelölte országgyűlési képviselőjévé. A jelöléshez a miniszterelnök és a pártelnökség hozzájárult. A jelölt támogatására a kerületbe utaztak: Bárzay János országos alelnök, Bertalan Kálmán, Börcs János, Füssy Kálmán, Pataki László, Tornósy György, Tóth József és vitéz Uffalussy Gábor országgyűlési képviselők.

A Tengely dönt Európa és Afrika sorsáról A nagy háboru eseményei

Mint annyiszor a mostani nagy háboru folyamán, a világ ismét a lázas érdeklődés jegyében került. Érezte az egész világ közvéleménye, hogy viharos események és nagyjelentőségű változások következhetnek, amelyeket szinte kétségtelenné tett Ribbentrop német külügyminiszter két nappal meghosszabbított római tanácskozása a Duceval és Ciano gróffal. S utána a mindezeig meg nem cáfolt hír, hogy Ciano olasz külügyminiszter a tárgyalások folytatására Berlinbe utazik. Az már nyilvánvalóvá vált a német és olasz sajtó egyöntetű állásfoglalásából, hogy nem azért folynak ezek a sorozatos tanácskozások, mintha a német és olasz államférfiak között nézeteltérések merültek volna föl. Inkább az vált mindegyre bizonyosabbá, hogy — amint az a tengelyhatalmak kormányzati szellemét jellemzi — hosszú huzavona és habozás nélkül akarják fontos kérdéseket eldönteni.

Ezt mutatta a spanyol elhatározás érlelődése is. A spanyol lapok azt írták, hogy a legközelebbi napok nagy jelentőségűek lesznek. Spanyolország-nak a tengelyhez való teljes csatlakozása szempontjából. Amikor a római megbeszélések nyomán nyilvánosságra került a tengelyhatalmak elhatározása, hogy a Földközi-tenger-ről és Afrikából kiküszöbölik a brit befolyást, a spanyol sajtó kötelességet emleget, „hogy résztvegyenek annak a fejlődésnek a folszámolásában, amely egy világalom önző erőszakoskodásából származott.” Még ennél is sokkal beszédesebb bizonyítéka Spanyolország szándékának az, hogy Franco tábornok sőgora és belügyminisztere Berlinben várta Ribbentrop hazaérkezését és Ciano utazását, hogy utána Rómába is ellátogasson.

Az olasz lapok eközben elárulták már, hogy

a római megbeszéléseket történelmi események fogják követni és hogy Rómában szó volt az angol szigetvilág elleni végső támadás továbbfolytatásáról, de főként az új nemzetközi rend megteremtéséről, Európa és Afrika sorsáról...

Ugyanebben az időben a szovjet-hadsereg szócsöve meglepéssel szölt az erdélyi és dobrudzsai kérdés megoldásáról. Az egyik vezető olasz lap pedig ezt írta: „Románia és Bulgária megegyezésével megkezdődött a Balkánon a békes revízió.”

A görög kérdéssel, amelyet eddig az olasz lapok tartottak szönyegen, a német sajtó is behatóan kezdett foglalkozni. Azzal vádolta Angliát, hogy Görögországon keresztül akarja nyugtalanítani a Balkánt s ebben az államban ugyanúgy óhajtana berendezkedni, mint ahogyan Norvégiában tette. Ez elég világos célzás Görögország számára. Még többet monda-

nak az olasz lapok, amikor írják, hogy Görögországgal szemben nemcsak Olaszország támaszt igényeket, hanem Bulgária is.

A lázas diplomáciai erőfeszítésekkel kapcsolatban egyre mozgalmasabbak a harctéri események is. Angol repülők Berlin lakónegyedét bombázzák, viszont

a London katonai és hadászati céljai ellen intézett német támadások mérhetetlen károkat okoznak.

London nyugati része két helyen lángokban áll.

Fokozott érdeklődést keltett világszerte Francia-Indokínának japán részről történt megszállása, ami a jelek szerint nagyobb elhatározásokra indíthatja az Egyesült Államokat. Első lépése gazdasági megtorlás lehet Japánnal szemben, a második a singaporei angol flottabázis megszállása.

Nem maradt el meglepetések tekintetében a Távol-Keletől a Nyugat sem.

De Gaulle, a hazaáruló francia tábornok, akit hazájában halálra ítélték, tekintélyes angol hajóhaddal támadást intézett a nyugatafrikai francia gyarmatok fővárosa, Dakar ellen.

Az angol-francia tengeri csata két napja folyik. Az angol partraszállási kísérlet a franciák hősi ellenállásán megtörtött. A francia kormány felháborodását fejezte ki az események fölött. Francia eljárását olyan nemtelen tettnek bélyegezte a francia külügyminiszter, amelyet semmi sem igazolhat.

A világ óriási hullámmásban van. Olasz lapok szerint

most már lehetetlen Anglia és a tengelyhatalmak között minden megegyezés. A helyzet a végső döntést érleli,

amit Ribbentrop és Ciano táviratváltása is megerősít. A német külügyminiszter „Anglia leveretésének ebben az időszakában” a közös felfogás megegyezését állapítja meg „élettereink jövő alkata és biztosítása” tekintetében. Ciano a tengelyhatalmak megegyezését emeli ki „arról az újrendezésről, amelyet a Führer és a Duce teremt meg népeinek végleges győzelme után.”

Ebben a komor és vészterhes időben jóleső érzéssel közölhetjük a reánk nézve is felemelő örömhirt:

Dél-Dobrudsza immár a bolgároké.

Egy testvérország dolgos és kitartó népe elindult az újabb boldogulás útján, hogy záloga és erős biztosítéka legyen a Balkán békéjének...

POLITIKA

Teleki Pál gróf magas kitüntetése

Magyarország Főméltósága Kormányzója Gödöllőn 1940. évi szeptember hó 21-ik napján a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott Széki Teleki Pál gróf m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökhöz intézni:

Kedves Teleki gróf!

Abból az alkalomból, hogy Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a Szent Koronához történt visszatérése befejezést nyert, újból megemlékezve a hazának tett rendkívüli szolgálatairól, Önnek kimagasló érdemeiért a Szent István-rend nagykeresztjét adom-

mányozom.

Kelt Gödöllőn, 1940. évi szeptember hó 21. napján.

Horthy s. k.

Teleki Pál gróf s. k.

Országszerte kétségkívül nagy örömet és lelkesedést kelt, hogy a Főméltóság Ur a Szent István dicsőséges emlékére, Mária Terézia által alapított rend nagykeresztjét első ízben adományozva, azt éppen Teleki Pál grófnak adományozza azoknak a halhatatlan érdemeknek elismerésül, amelyeket a szentistváni határok részbeni visszaszerzése jelent.

TELEKI MIHÁLY GRÓF JUGOSZLÁVIAI UTAZÁSA

Teleki Mihály gróf földmivélségi miniszter, Csudirilovics Branka jugoszláviai földmivélségi miniszter tavaszi látogatásának viszonzásul, Belgrádba utazott. Belgrádból szeptember 29-én Nisbe utazott, ahol Cvetkovics miniszterelnök vendége. Innen Niskabanja fürdőre is ellátogat.

A 36-OS HONVÉDELMI BIZOTTSÁG ÜLÉSE

A 36-os Országos Honvédelmi Bizottság vitéz Takách-Tolnay József gróf elnöklésével szeptember 23-án ülést tartott és vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, valamint vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter felvilágosításai után, elfogadta a minisztériumnak, illetőleg a miniszterelnöknek már korábban kibocsájtott négy rendeletét. Az ülésen a belügy- és honvédelmi minisztereken kívül a kormány részéről Antal István igazságügyi és vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkárak voltak jelen.

A bizottság az elnök megnyitó beszédének során lelkesen ünnepelte Magyarország kormányzóját, a két baráti nagyhatal-

CSÁKY ISTVÁN GRÓF ÉS VÖRNLE JÁNOS JAPÁN KI-TÜNTETÉSE

A Kormányzó Ur Öfömétósága, a magyar királyi külügyminiszter előterjesztésére, 1940. évi szeptember hó 14. napján kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy Csáky István gróf, magyar királyi titkos tanácsos, magyar királyi külügyminiszter a japán I. osztályú Felkelő Nap-rendet, Vörnle János dr. III. fizetési osztályba sorolt rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter pedig a japán I. osztályú Szent Kincs-rendet elfogadja és viselje.

Nem gazdaságos a sertés-és baromfifenyésztés

a törvényesen védett

Rákoshegyi baktériumölő

mélkél. Kapható és megrendelhető csak IFJ. AULITZKY OTTÓ Budapest, VII. Dolány-uca 84. lsz. 2/a Árak: Demijonnal ab Budapest 4 6 8 10 15 20 4-80 7-10 9-10 10-80 16- 21-20

Tanulságos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Csak minőségi termeléssel boldogul a magyar gazda

Téli gazdasági iskolákat, tanfolyamokat, népfőiskolákat sürget a Faluszövetség

A „Falu“ Magyar Gazda és Földmíves Szövetség szeptember 24-ére összehívott igazgató-választmányi ülése Keletmagyarország visszacsatolásának megünneplése után rátért a napirend tárgyalására. Az ülésen a vidéken lévő Mayer János elnök távollétében Schandl Károly dr. társelnök elnökölt és részt vett rajta a helyügyi kormányzat képviseletében Bonczos Miklós dr. államtitkár is. Jelen voltak továbbá: Biczók János, Csizmadia András, Dömötör László, Fodor Jenő, Halács Ágoston, Halász Miklós, Kelemen Pál, Kolozsváry László, Koncz János, Löcherer Béla, Malcomes Gyula báró, Mille Géza, Nagy Ferenc, Nagy Iván, Nagy Sándor, Papp János, Plósz István, Szabó Sándor dr., Szekeres Bonis, Szemő Kálmán, Szilágyi-Ilosvay Lajos, Szilágyi László dr., Vécsey József báró, Wanke Gusztáv és Weis István dr. igazgató-választmányi tagok. A Falu-Gazdaszövetség részéről Krúdy Ferenc ügyvezető-alelnök, Teölgjes István dr. ügyvezető-igazgató, Ágoston Béla dr. főtítkári; a VASÁRNAP részéről pedig Mayer Emil felelős szerkesztő és Bartoss Károly szerkesztő jelentek meg.

Napirend előtt Szabó Sándor dr. ny. főispán meleg szavakkal emlékezett meg a bolgár szövetkezeti intézményekkel fennálló szoros kapcsolatokról és köszöntötte Schandl Károly dr.-t magas bolgár kitüntetése alkalmából, ugyancsak üdvözölte bolgár kitüntetésük alkalmából Schandl Károly dr. munkatársait, Kuncz Ödön dr., Löcherer Béla, Wanke Gusztáv és Szilágyi László dr. igazgató-választmányi tagokat.

Schandl Károly dr. az üdvözlést megköszönve hangsúlyozta, hogy a bulgáriai tanulmányút során meggyőződött róla, hogy a bolgár nép a legnagyobb barátsággal viseltetik Magyarországra iránt, majd szeretettel köszöntötte az ülésen megjelent Bonczos Miklós helyügyi államtitkárt.

Teölgjes István dr. ügyvezető-igazgató ismertette ezután a falusi ifjúság szakirányú és állampolgári nevelése tárgyában a Községek III. Országos Kongresszusán megtartott előadását és a hozott határozati javaslatot. Rámutatott arra, hogy

a gazdaifjúság szakirányú nevelésére legjobban bevált iskolatípus, az internátussal egybekötött téli gazdasági iskola.

A törekvés az, hogy jársonként egy ilyen iskola szolgálja az ifjúság szakirányú nevelését. Az illetékes tényezők felismerve a kérdés fontosságát, a téli gazdasági iskolai hálózat teljes kiépítéséig téli gazdasági tanfolyamokat rendszeresítettek. 1928-ban 12 ilyen tanfolyam volt 367 hallgatóval.

1940-ben már 200 tanfolyam 4165 hallgatót fogadott be.

Hangsúlyozta, nagy tetszéssel fogadott előadása során, hogy

a piacok megtartása érdekében a magyar mezőgazdaságnak a minőségi termelésre kell törekednie;

a mezőgazdasági kultúra és szaktudás hiánya okozza azt, hogy a kisgazdaságok termelési eredménye alatta marad a mezőgazdasági nagyüzemek eredményeinek. Kifejtette, hogy megfelelő tudással, a termelés intenzitásával mostohább természeti adottságok mellett is a magyarországinál kedvezőbb eredmények érhetőek el.

Előadása második részében a nemzeti és állampolgári nevelés fontosságára mutatott rá, kifejtve, hogy

ennek kitűnően bevált eszköze a népfőiskolai mozgalom.

A népfőiskolák megszervezése állami segítséggel társadalmi feladat.

A népfőiskolák nevelnék a szövetkezeti vezetőket. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Schandl Károly dr. rámutatott arra, hogy

nemcsak földet és felszerelést, de tudást is kell adni a népnek; nem kevésbé fontos az állampolgári nevelés, a nemzeti és állampolgári öntudat kialakítása.

A nagyfontosságú tárgyhoz elsőnek Nagy Ferenc országgyűlési képviselő szolt hozzá. Kifejtette, hogy a magyar föld nyújtotta lehetőségeket mindaddig nem lehet hasznosítani, amíg erre meg nem tanítjuk a népet. Felveti azt a gondolatot, hogy a falusi ifjúság erkölcsi nevelését a levante egyesületek keretében biztosítsák. A továbbiak során azt javasolta, hogy a Faluszövetség hetenkint egy-egy rövid népszerű ismerető füzetet adjon ki, amelyet ország-szerte ismertetni kellene és az ifjakal megbeszélni.

Szekeres Bonis bencés tanár, a népnevelés alapos ismerője, melegen köszönti a szakirányú és állampolgári nevelés fejlesztésére irányuló terveket. Helyesli, hogy a levante intézmény testi kiképzés mellett szellemi

és erkölcsi kiképzést is szolgáljon. Ismerteti az 1500 lakosú Győrcsanakon rendezett népművelési előadások gyönyörű eredményeit.

Plósz István országgyűlési képviselő hangoztatja, hogy *„míg a téli gazdasági iskolák az új generáció nevelését szolgálják,*

a gazdasági tanfolyamok a most gazdálkodó felnőtt gazdatársadalom kiképzésére alkalmasak,

ezért minden községben megrendezendőnek tartaná a téli gazdasági tanfolyamokat. Ezek munkájának eredményét a talajkataszter elkészítése tenné eredményessé.

Weis István dr. a mezőgazdasági szakoktatásnak a földművelésügyi felügyeleti szolgálattal való összekapcsolását tartaná helyesnek és gazdaságosnak. Ugyancsak szükséges lenne, hogy egy tárca hatáskörébe utaltatnák a mezőgazdasági szakoktatás. Rámutatott arra, hogy az állampolgári és nemzeti nevelés terén az önkormányzatokra hárulna nagy feladat.

Fodor Jenő, az OMGE alelnöke, a visszacsatolt Felvidéken szerzett tapasztalatait ismertette, rámutatott arra, hogy a meglett gazdák szaktudásának fejlesztése érdekében a cseh uralom alatt teljesen kielégítő eredményt hozó két hetes tanfolyamokat szerveztek meg. *Helyesnek tartaná, ha*

a tanfolyamok tartamát az alapvető ismeretek tanításának elha-

Husz esztendő a Falu-Gazdaszövetség

A rohanó és torló események gyors irama közben eltörpül az egy-két évtizedes évfordulók jelentősége, még akkor is, ha a jubileum két határnapja között olyan husz esztendő telt el, mint amilyen az volt, amely elmúlt a „Falu“ Magyar Gazda és Földmíves Szövetség alapításától mostanig. Mégis meg kell állanunk egy pillanatra ennél a határkőnél, amely sok emléket, rengeteg munkát magába foglaló korszakot zár le valamennyiünk életében, de amely Szövetségünkre egy még munkásabb, még sulyosabb időszak kezdetét jelenti.

Ismételjük: a kialakulóban lévő új Európa, sőt mondhatjuk, új világ eseményei közben, a szűkreszabott lapterjedelem mellett, nem foglalkozhatunk méltóképpen az elmúlt két évtized eseményeivel, még rövid összefoglalás, emlékeket idéző beszámoló formájában sem, csak annyit szegezhetünk le, hogy a Faluszövetség husz év előtti életrekeltése volt a magyar falvak addig elhanyagolt, semmibevett népe nevében az első komoly, felelősségtudatos igénybejelentés a jobb sorsra, több megbecsülésre. A világháború utáni Európa legmostohább sorsra kárhozott államának, Magyarországnak falvai nevében, elhivatott vezérei, Nagyatádi Szabó István és Rubinek Gyula, munkatársaikkal: a Szövetség mai szellemi vezéreivel, Mayer Jánossal és Schandl Károllyal együtt, husz évvel ezelőtt találták meg a formáját annak, hogy a falu népe egy táborba tömörülten vértézze fel magát az elkövetkezendő megpróbáltatásos időkre és készüljön fel arra, hogy a majdani — reményünk szerint most következő — jobb időkben el ne kallódhassanak a falu népének jogai, értékei.

A feladat első részét — szerénytelenség nélkül állapíthatjuk meg — sikerült megoldania a Szövetségnek. A falu népe eme szervezetenek sok része van abban, vezéreinek sok munkája fűződik ahhoz, hogy ma, a kétévtizedes jubileum napjaiban, amelyek örvendetes módon egybeesnek Magyarország igaza elismertetésének időpontjával és az új, szociálisabb, keresztényibb, magyarabb Magyarország kiépítésének kezdeti időpontjában a falu népe nyugodtan tekinthet a jövő elé. Mert tudatában lehet annak, hogy a kialakítandó szociálisabb Magyarországnak elfoglalandó, őt megillető helyre az igényt bejelentették, elismertették és az elvi elismertetés gyakorlati megnyilatkozásaiért tovább folytatandó munkában, megfelelően kiépített szervre támaszkodhat a Faluszövetségben.

Hogy ez a további munka és harc nem lesz eredménytelen, annak a legnagyobb bizonyosága a falu népe felé a kipróbált vezérek által irányított Szövetség eddigi munkássága, amelyet, miként a múltban, a falu népének szeretete, bizalma és kitartása fog megacélozni. Ezen az évfordulón tehát, a múlt és cifrázkodó ünneplés helyett, eme egyszerű megemlékezés szavaival kérünk további bizalmat és kitartást magyar testvéreinktől; viszonzásul köszönetet mondunk az eddigi mellénkállásért és fogadjuk, hogy a megkezdett uton haladunk tovább a megnagyobbodó ország falujainak kisémberei érdekeiért . . .

b. k.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály
hangszertelepen. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

gyásával megrövidítenék; azokat az esti órák helyett délelőttönként tartanák és számukat megsokszoroznák.

Kifejtett végül, hogy a népfőiskolák megszervezése a Faluszövetség hatáskörébe lenne utalandó.

Biczók János hitelszövetkezeti vezető szerint az elemi iskolák jótanuló, törekvő növendékei lennének a járási gazdasági iskolákba felveendőek.

Nagy Sándor OMTK osztályvezető a tanítói kar mezőgazdasági irányú kiképzését sürgeti, hogy a gazdagyerekek már az elemi iskolában megtanulhassák azt, amire szükségük van.

Malcomes Gyula báró földbirtokos a szakoktatói és nemzetnevelői előadók hiányára mutatott rá, majd Halász Lajos ny. akadémiai igazgató a nyolcosztályú elemi iskola felső osztályait teljesen a mezőgazdasági szakképzés szolgálatába kívánja állítani.

Csizmadia András, országgyűlési képviselő kifejtette, hogy az elemi iskolában bevezetendő mezőgazdasági szakoktatásnak nem lenne gyakorlati értéke.

A 18—20 éves ifjúságot kell tanfolyamokon a talajművelésre, gyümölcsstermelésre, állattenyésztésre megtanítani.

Szilágyi-Ilosvay Lajosnak a községenkénti tanfolyamok megszervezését társadalmi feladatnak minősítő felszólalása után Schandl Károly dr. elnök lezárta a vitát; megállapította, hogy a határozati javaslatot az ülés elfogadta és a Faluszövetség a felszólalásokkal kiegészített határozati javaslatot fogja felterjeszteni az illetékes tényezőkhöz.

Ágoston Béla dr. főtítkári bejelentette ezután, hogy

az Országos Központi Hitelszövetkezettel és Hangyával karöltve a szövetkezeti mozgalom célkitűzésének ismertetésére a közeljövőben Rozsnyón, Tornán és Királyhelmecezen a Faluszövetség kerületi gazdaértekezletet fog rendezni.

Schandl Károly dr. a kerületi gazdaértekezletek sikere érdekében Fodor Jenő igazgató-választmányi tag támogatását kéri.

Végül Biczók János, a Tápióság és Vidéke Hitelszövetkezet vezetője tette meg előterjesztését a VASÁRNAP terjesztésére, majd Schandl Károly dr. jelentette be, hogy *„ugy az OKH, mint a Hangya elhatározták, hogy valamennyi szövetkezetük belép a Faluszövetségbe és így a VASÁRNAP terjesztését is előmozdítják.*

A nagyjelentőségű ülés az elnök életével 8 óra után ért véget.

A kormányzóné rádiószózata

Vitéz nagybányai Horthy Miklósné, a Kormányzó Ur hitvese szeptember 30-án rádiószózatot intéz a magyar társadalomhoz az „Erdélyért“ társadalmi mozgalom tárgyában. A Főméltóságú Asszony szózatát a rádió szeptember 30-án este 7 órakor fogja sugározni Budapest I. hullámhosszán.

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

Figyelmeztetés a Németországra most induló munkáscsoporttal kapcsolatban

Figyelmeztetjük az érdeklődőket, hogy a most induló munkáscsoport olyanokból áll, akiket már a tavasszal előjegyzésbe vettek, azonban a közbejött rendkívüli viszonyok miatt, — mint az köztudomású — csak most indulhatnak utnak.

Nem új szerződésekről van tehát szó, mert a létszám tulajdonképpen már a tavasszal véglegesen meg lett állapítva. Ebben az évben más szerződésekre nem is kerül sor.

A ruhaellátásról

Teljesen igazat adunk az aggodalmaskodóknak, hogy a hazáról történő ruhaellátás körül bizony nehézségek fordulhatnak elő. Különösen vonatkozik ez a lábbelire. Jól tudjuk, hogy egy szűk lábbeliben még a járkálás is milyen kinszenvedéssel jár, hát még egész nap benne dolgozni. Ezért úgy gondoljuk, hogy nem küldünk ki cipőt, ezt majd megveheti mindenki hazajövele alkalmával. Ugy értesültünk egyébként, hogy valószínűleg egyes ruhadarabokat is vásárolhatnak majd magyar testvéreink Németországban. Reméljük, hogy ez a hír igaznak fog bizonyulni; mihelyt biztosat tudunk, a Vasárnapban tájékoztatást fogunk adni.

ORSZÁGOS GAZDASÁGI MUNKAKÖZVETÍTŐ IRODA
m. kir. földmívelésügyi minisztérium.

ÜZENETEINK:

Czegledi Józsefné, Biharnagybajom: Legyenek nyugodtak, nincsen semmi baj, csupán a mostani nehézségek miatt késik a posta. — Vas János, Prillvitz: A feladott pénzüket ott sűrűssek meg, ahol feladták. Mi mindenestre az OKH-nál utánanézzünk és ha ott volna, úgy azonnal továbbítják a címzeteknek. — Ifj. Lippai József, Nyírszöllős: Olvassák el mai közleményünket, amelyben pontos tájékozódást kaphatnak a levelükben kérdezettek.

— Bessenyei Gábor, Dormánd; Bálint Pál, Apagy; Szekeres Pál, Nagyszénás; Zubor Bálint, Öcsöd; Kordás István, Pusztaszer: Olvassák el nagyon figyelmesen mai közleményünket. Minonyájukat arra kérjük, hogy helyezkedjenek el idehaza. Meg vagyunk győződve róla, hogy találnak itthon munkaalkalmat. — Kakas László, Budapest: Kérését illetékes helyre juttattuk. Felvettük abba a névjegyzékbe, amely az 1938-ban kintmaradt pénzek nyilvántartására és sürgetésére szolgál.

GAZDAÉLET

Délután is kiadják a járlatleveleket. Az állatértékesítéshez fűződő fontos közgazdasági érdekekre figyelemmel, a földmívelésügyi miniszter szükségesnek látja, hogy a községek a járlatleveleket a délutáni hivatalos órák alatt is adják ki. A földmívelésügyi miniszter közlése szerint az a gyakorlat ugyanis, amit egyes járlatkezelők jelenleg folytatnak, hogy járlatleveleket csak a délelőtti órákban adnak ki, nagy mértékben akadályozza egy a gazdák, mint a kereskedők tevékenységét, mert ezáltal a délutáni létrejött ügyletkötés esetén a járlatlevél csak másnap délelőtt kapható meg és ez az egy nap olyan késedelmet jelent, amely az állatvásárral kapcsolatos költségek tekintetében a gazdáknak fizetett árak rovására jelentős emelkedést eredményez. Ez alapon utasítja a községi előljáróságokat, hogy amennyiben eddig nem történt volna meg, a járlatleveleket a délutáni hivatalos órák alatt is szolgáltatassák ki.

A buza- és rozsvetőmagot ingyen vizsgálják a Vetőmagvizsgáló állomások. Az idén az aratástól a cséplésig tartó időjárás a gabonafélékre nézve kedvezőtlen volt. Különösen olyan esetekben, amikor sok csirás, vagy nem jól csirázó szem lehet a vetőmag között, igen fontos, hogy a gazda tudja, milyen csirázóképességű a vetőmaga. Ezért a földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a Vetőmagvizsgáló Állomások (címük:

Budapest, II., Kisrökus-utca 15. és Kassa, Prohászka Ottokár-utca 1.) azokat a mintákat, amelyeket gazdák küldenek be az Állomáshoz az idén ősszel elvetésre felhasználandó roz- és buzavetőmagjukból, soronkívül és teljesen ingyen vizsgálják meg csirázó képességre. A díjmentesség egyéb vizsgálatokra nem vonatkozik.

Fuvardíjkezdvevény tenyészkecskékre. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a tenyészállatokra, mégpedig a szarvasmarha, sertés- és juhküldeményekre ezidőszertől érvényes 80 százalékos fuvardíjkezdvevényt a tenyészkecske (bak, anya és gidu) küldeményekre is kiterjesztette. A díjmérséklés alkalmazását a fuvarlevélben a feladó köteles előírni és csatolni kell az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőség által kiállított igazolványt. A kedvezmény minden szállítási távolságra érvényes.

Októberi buzakamatkulcs. A Pénzügyi Központ közhírré tette, hogy a buzazáloglevelekben folyósított és buzaértékre szóló kölcsönök törlesztőrészeinek befizetésénél és a buzazáloglevelek kamatszélvényeinek beváltásánál folyó évi október havára átszámítási kulcs gyanánt egy métermázsa búzát 22.40 aranypengővel kell értékelni.

Ősziak alá: (kapások, kalászosok után)

PÉTI SÓ

Rozsnál: lugos talajokon, KÉNSAVAS AMMONIÁK

Kérjen díjtalan ismertetőt! Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt., Bpest, V, Nádor-u. 21.
Telefon: 12-85-99, 11-42-57.

Egyes mezőgazdasági cikkek bejelentési kötelezettsége és zár alá helyezése

A kormány rendeletet adott ki, amelyben — különös tekintettel a visszatért Erdély lakosságának kifogástalan allatására —

bejelentési kötelezettség alá vonta az 1940. évi termésű gabonaféléket és azok örleményeit, továbbá a hüvelyeseket (bab, horsó, lencse), a tengerit, valamint a szárított és vitzelenített zöldség- és főzelékféléket.

A rendelet ez alkalommal is mentesíti a kis háztartásokat a bejelentési kötelezettség alól, amennyiben nem kell bejelenteni a gabonaféléknél a 100 kilón, az örleményeknél a 50 kilón, a hüvelyeseknél a 20 kilón, a tengerinél morzsolt állapotban az 500 kilón, csöves állapotban 750 kilón aluli készleteket.

A szárított és vitzelenített zöldség- és főzelékfélék bejelentési kötelezettsége csak azokat terheli, akik ilyen termékek előállításával és forgalombahozatalával hivatásszerűleg vagy iparszerűleg foglalkoznak. A bejelentéseket nyolc nap alatt kellett megtenni a községi előljárásnál szóban vagy írásban, mindazokat a

változásokat pedig, amelyek nem hatósági intézkedések által (szállítási igazolvány alapján) következtek be, ugyancsak ott kell bejelenteni minden hónap első nyolc napján. A bejelentett termények közül

a rendelet zár alá helyezi az 1940. évi termésű búzát, rozst, kétszerest, valamint zabot.

A zár alá helyezett terményeket csak a Futura, ennek bizományosai, a jogosult malmok és a jogosult kereskedők vásárolhatják meg, ezenkívül természetesen a gazdák is az esetben, ha vásárlási engedéllyel rendelkeznek. A vásárlási engedélyt az igénylő lakhelye szerint illetékes községi előljáróság, a szállítási igazolványt pedig az a községi előljáróság állítja ki, ahonnan az áru elszállításra kerül. A Futura az általa átvett készletekre maga állít ki szállítási igazolványt. Az igazolt szükségleten felül tehát zár alá vett készleteket az állam igénybeveheti és az átvétellel a Futurát bízza meg.

A búzára már korábban elrendelt feleletési és szeszfőzési tilalmat a rendelet a rozsról is kiterjeszti.

Az összes mezőgazdasági munkákra kiterjesztették a honvédelmi munka igénybevételét

A honvédelmi miniszter szeptember hó 15-én kihirdetett és hatályba lépett körrendelete a folyó évi aratási, hordási és cséplési munkálatok biztosítása végett honvédelmi munka igénybevételét lehetővé tevő rendelet

kiterjeszti az 1940. évben végzendő minden egyéb mezőgazdasági munkára. Mindenütt tehát, ahol az előbbi körrendelet aratási, hordási vagy cséplési munkát említ, ezentúl általában mezőgazdasági munkát kell érteni.

Mezőgazdasági munkának tekintendők ebből a szempontból a szorosabb értelemben vett mezőgazdálkodással rokon gazdálkodási ágak, így különösen az erdőgazdálkodás és a szőlőgazdálkodás körében felmerülő munkák is.

Aki saját birtokán vagy munkaszerződés alapján más birtokán végez mezőgazdasági munkát, azt nem lehet az alatt az idő alatt kirendelni, amíg munkájára rendes munkahelyén az említett munkálatokhoz szükség van. Azonban a mostani körrendelet felhatalmazza az illetékes hatóságokat, hogy amíg egy, megítélésük szerint előbbre való munkát minden gazdaságban be nem fejeztek, az ilyen munkához honvédelmi munkakötelezettként azt is ki lehet rendelni, akire rendes munkahelyén csupán olyan munka miatt van szükség, amelyet később is elvégezhet.

A honvédelmi munkaszerzés kiterjesztéséről szóló rendelet további intézkedése az is, hogy

használt gazdasági gépekkel és eszközökkel való munkaszerzésre kötelezni lehet a bérszántó, hércsépítő és más gazdasági gépvállalkozókat. Fogat-

tal és gépi járművel való munkaszerzésre kötelezni lehet a fuvarozó-vállalkozókat is.

A gazdasági gép kezelésére kötelező munkaszerzés címén, lehetőleg a gép hozzáértő birtokosát, illetőleg annak megbízottját kell kötelezni. Ha a vállalkozó a géppel vagy fogattal szerződés alapján gazdasági munkát végez, ugyanakkor munkaszerzésre kötelezésnek nincs helye. A honvédelmi szolgáltatás címén való igénybevétel alól mentesített fogatok és gépjárművek munkaszerzésre nem kötelezhetők, kivéve, ha a mentesítés éppen a mezőgazdasági termelés folytonosságának biztosítása céljából történt. A rendelet kihirdetésének napján hatályba lépett.

MUNKÁT KERES:

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda nyilvántartása szerint az alábbi mezőgazdasági munkások és cselédek keresnek munkaalkalmat:

Szatmár vármegyében mintegy 350 mezőgazdasági munkás keres elhelyezkedést bármilyen őszi mezőgazdasági munkára. Érdeklődők forduljanak vagy az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához (m. kir. földmívelésügyi minisztérium, Budapest, Kossuth Lajos-tér 11.), vagy a Szatmár vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséghez (Mátészalka). — A Máramarosi Közigazgatási Kirendeltség területén mintegy 400 mezőgazdasági munkás vállalna bármilyen őszi mezőgazdasági munkát. Érdeklődők forduljanak vagy az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához, vagy a Máramarosi Közigazgatási kirendeltségi gazdasági felügyelőséghez (Uzszt).

MUNKÁT KAP:

Gazdasági cselédet keresnek: Huhay Konrád gazdasága, Nekézseny, posta: Sánta (Borsod vm.), október hó 1-re 2 igazkocsist keres. Felöltött férfialátagot még tejeskocsinak vagy kerülőnek tudna alkalmazni. — Lovas községben Pálffy Gábor főbirtokoshoz 3 éves gazdasági cseléd felvétetik. Családos emberek is jelentkezhetnek. Évi konvenció a következő: lakás, 18 mm vegyes gabona, 1 kát. hold tengeriföld, 200 pégyszögöl kert, 40 pengő készpénzfizetés, 20 kg só, 365 liter tej és tüzelő.

GAZDATUDOMÁNY

Kukoricánk nemesítése

Magunk is nemesíthetjük, javíthatjuk kukoricánkat, ha a kukoricatörés előtt közvetlenül külön szedjük azoknak a töveknek termését (csöveit), melyeken 2—3 jól fejlett cső van. Ezek közül a csövek közül is a megfosztás után válogassuk ki azokat, melyeken a szemek egyenes sorokban és sűrűen vannak, nagyok, jól fejlettek és a cső vége is jól be van növe. Ezeket a csöveket fonjuk füzérbe s tegyük el vetőmagnak. Két vagy többcsövű töveket azért választunk, mert ezek magvaiból kelt tövek ugyancsak bőtermők lesznek.

A burgonyaszüret

A burgonyaszüret idejének kitüzésénél általában nem kell a teljes beérést megvárunk, mert az olyan burgonyában, mely a száraz leszáradása után még sokáig a földben marad, rendszerint sokkal több betegség és hiba van, mint az olyanban, amely akkor került ki a földből, amikor a száraz még csak részben vannak leszáradva, a gumó héja azonban természetesen már nem könnyen dörzsölhető le.

A burgonyából még a táblán kell a következő évi vetőgumónak valót megválogatnunk, mert a pincében már nem ismerhetjük meg, hogy a gumó milyen termőképességi és milyen egészségi állapotú a földről származott. Ennek pedig, a jövő termés sikerét illetően, nagy jelentősége van. Van reá eset, hogy a bőtermő tövek alól származó vetőgumók után kétszer akkora termést kapunk, mint a nem válogatottak után.

Maga ez a munka nem sokból áll. Mindössze azt kell megtennünk, hogy a szedés előtt — de akkor, amikor a szárazról még láthatjuk, hogy a növény egészséges — végigmegyünk a burgonyaföldön és kivágjuk a szép, erőteljes száru, egészséges töveket. Ha alattuk elég sok és eléggé kiegyenlített, vagyis egyforma nagyságú gumótermés van, akkor azt vetőgumónak felszedjük. Ha azonban a szép tö alatt csak egy-kettő a nagy gumó, a többi pedig apró, vagyis, ha a termés nem kiegyenlített, vagy ha nem olyan sulyu, mint amit más egészséges tö ad, akkor azt étkezési vagy takarmányozási célra használjuk fel, de ne tegyük el vetőgumónak.

A szedésnél a kapával vágjunk jól a fészkek alá, hogy a kapavágott gumók száma minél kevesebb legyen, mert a sérüléssel a gumó értékét veszti.

A kiszedett burgonyát leghelyesebb mindjárt 3 felé osztályozni: nagy, közepes és apró gumókra. A sérült, kapavágott, rovarrágott gumókat külön kell válogatni és mielőbb fel kell takarmányozni, mert ezek könnyen romlanak. Ha ezek a télire ellett gumók között maradnak, azokban esetleg nagyobbarányu romlást idézhetnek elő.

A kiszedett burgonyát ne hagyjuk soká a napon takaratlanul, mert így megzöldül és kesernyés ízűvé válik. A megzöldült gumókat a kereskedő is kifogásolja. De ne burgonyaszárral takarjuk be a kiszedett gumókat, mert a száron mindig van több-kevesebb burgonyavész-spóra, melyek a gumókra jutva barnarothadást idéznek elő. A kiszedett burgonyát vagy kupacokba rakva, bőségesen tiszta szalmával takarjuk le, vagy szedjük zsákokba s azokban vigyük a téli tárolási helyre.

Prizmában, veremben vagy pincében a frissen kiszedett burgonyát ne töltsük vastag rétegbe, mert annak jól ki kell szikkadnia, hogy a télen kifogástalanul eltartsa. A prizma rakott burgonyát éppen azért nem szabad mindjárt leföldelni, hanem jó ideig csak vastag szalmaréteg alatt kell tartani, s legfeljebb a kupok alját földelhetjük be az esetleges lopások megakadályozása végett.

Igyunk Kneipp malátakávét!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

ERDÉLYÉRT!

Az első hét eredménye: félmillió pengő gyűlt össze.

Országsgazda nagy visszhangot, áldozatos együttérzést keltett a Főméltóság Asszonyának a Vasárnap legutóbbi számában közölt felhívása, amellyel megrázó szavakkal szólította fel az ország népét Erdély inségeseinek támogatására. Az 51 tagú „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottság, amelyben valamennyi fontos női és más, szociális kérdésekkel foglalkozó egyesület vezetői foglalnak helyet, szeptember 21-én tartotta első értekezletét Teleki Pálné grófné elnöklésével. A bizottság értekezletén megjelent a mozgalom életre-keltője, a Főméltóság Asszony is.

Teleki Pálné grófné, elnöknek a Főméltóság Asszonyt üdvözlő megnyitó szavai után, Bronts Gézáné, a Bizottság ügyvezető elnöke számolt be arról, hogy

az első napokban már félmillió

Bejelentette továbbá, hogy Budapestén október folyamán házakénti gyűjtés is lesz, a felajánlott ruhaféléket és természetbeni adományokat a cserkészek fogják, ugyancsak házról-házra járva összegyűjteni.

Ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a d a k o z z a n a k a hazakerült testvérek inségének enyhítésére!

Az „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottság címe: Budapest, I., Szentháromság-utca 4., telefon: 161—072. Pénzbefizetések a 63.600. számú postatakarék-pénztári csekszámlára teljesíthetők, természetbeni adományok pedig II., Lövház-utca 30. sz. alatti központi raktárban adandók le.

HIREK

Egy kis patak partján

Egy ezüstös fényű, kis patak partján, átölelt, s vitt magával a magány. Tarkaszárnyu lepkék, aranyszínű méhek, virágról-virágra szálltak, köröztek!

Hűsítő árnyukat meggörnyedt fűzfák, kis fészkeivel, madárkákknak adják. Csicsereg is érte naphosszat lakója, s örömtelt szívvel lettem hallgatója!

Igy sétáltam egyedül a parton, és álmodoztam, mint madár az ágon. Lent csendben csobogott, folyt a kis patak, s mint az álomúzó élet — vitt álmodkat!

ROMÁN PÉTER PÁL (Kerecsend)

Gömbös Gyula emlékünnepelet rendez a TESz. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége vitéz jákfai Gömbös Gyula halálának harmadik évfordulóján, október 6-án, kegyeletos ünnepség keretében adózik a vezér halhatatlan emlékének. Október 6-án, vasárnap, délután négy órakor a Kerepesi-uti temetőben rendezendő emlékünnepeleten vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, a TESz országos társelnöke mond emlékbeszédet. Este félkilenc órakor a Gellért-szállóban vacsora lesz, amelyen Radocsay László dr. igazságügyminiszter, a TESz országos társelnöke tartja az ünnepi beszédet a Gömbös Gyula-emlékserleggel. Az emlékvacsorán csak meghívott férfiak vehetnek részt.

Országos Protestáns Napok. Október 29., 30., 31-én ebben az évben is gazdag programmal megrendezi az Országos Bethlen Gábor Szövetség a tavaly oly nagy sikerrel lefolyt Országos Protestáns Napokat. A vidéki résztvevők számára féláru utazási kedvezményt biztosítottak. Jelentkezéseket már most szívesen vesz a rendező szövetség (Sémmelweis-utca 17. sz.).

Négyszázéves a Jezsuitarend. Szeptember 27-ike a 400. évfordulója annak, hogy III. Pál pápa a Jézustársaság szabályait ünneplésesen jóváhagyta. Ennek az ismerése az az apostoli levél, amelyet XII. Pius pápa „Nosti profecto” kezdettel intézett P. Ledochowski Wladimirhoz, a Jézustársaság általános főnökéhez és egyuttal a rendnek a világ minden részében működő, kerekén 26.000 tagjához. XII. Pius pápa 27-re teljes bucsut engedélyez a rend tagjainak és a híveknek, akik e napon szentségekhez járulnak.

Árpolitika a termelés irányításában. A gazdasági élet mai átalakulásában nagy szerep jutott az árpolitikának. Különösen a mezőgazdaság terén jelent igen komoly problémát a helyes árpolitika, mert a mezőgazdasági termelésnél a jövedelmezőség kialakulásában az árak mellett sok egyéb változó tényező is szerepel. A mezőgazdasági árpolitika köréből kiragadott kérdésekkel foglalkozik a Mezőgazdasági Közlöny most megjelent számában Halács Ágoston dr., különösen abból a szempontból, hogy a helyes árpolitikán keresztül miként lehet a mezőgazdasági termelést befolyásolni, irányítani. A visszacsatolt erdélyi részek gazdasági adatait összefoglaló és a most felszabadult terület gazdasági jelentőségét ismertető tanulmány mellett az Országos Mezőgazdasági Kamara egyik mezőgazdasági munkástagja is megszólal és ismerteti a józan magyar munkásság felfogását a mezőgazdasági termelési és munkáskérdésekben. Mutatványszámot készsággel küld a Mezőgazdasági Közlöny kiadóhivatala, Budapest, V., Szabadság-tér 10. sz.

400 millió métermázsza Európa idei buzatermése. A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet becslése szerint az 1940. évi európai buzatermés 400 millió mm-val tehető, ami 64 millió mm-val kevesebb, a múlt évi igen kedvező termésénél, viszont 34 millió mm-val marad alatta az utolsó öt esztendő átlagának.

Uj intervenciós borárak

Miután a korai szőlőfajták szüretelése megkezdődött, a MASzOBSz foglalkozott a must- és borárakkal és a következő árakat állapította meg:

Édes must, 12 cukorfokon alul, cukorfokonként 4 fillér, 12 cukorfoktól 14 cukorfokig, cukorfokonként 4.5 fillér, 14 cukorfokon felül, cukorfokonként 5 fillér.

Ezek az árak úgy értelmezendők, hogy

a megszabott ár az összes cukorfok után fizetendő és nemcsak a különbözet után.

Azaz pl. 16 cukorfokos mustért 80 fillért, 13 cukorfokosért pedig 13-szor 4.5 fillért, azaz 58.5 fillért kell fizetni.

Ezzel kapcsolatosan a MASzOBSz megállapította újból az óborok árát és pedig az Alföldön kommercborokra Malligandfokonként 9 fillért, ab MASzOBSz pince, beszállítva. A minőségi borvidékeken ezzel szemben az árak magasabbak.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése szeptember hó 30-án lejár, hogy a csatolt befizetési lap felhasználásával az előfizetési díjat szíveskedjenek beküldeni, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DIJAINK:

Negyedévre 1.— P
Félévre 2.— P
Égész évre 4.— P

A VASÁRNAP kiadóhivatala, Budapest, V., Báthory-u. 24.

SPORTHIREK

A magyar—finn atlétikai viadal első napján ragyogó sikerekkel mutatkoztak be a finn atléták. Ezen a napon a magyarok csupán a diszkoszvetésben jutottak győzelemhez Németh első és Kulitzky második helye révén. A 400 m-es gátban Virta, 800 m-en Storskrubb, magasugrásban Perasolo, súlylökésben Nyquist, 5000 m-en Tuominen volt az első. E napon a pontverseny állása 46:31 volt a finnek javára. A verseny második napja viszont hat pompás magyar győzelmet hozott. Szilágyi, Kelen és Szabó hősiességű küzdelemben megelőzték a finn távfutókat. Szabó 1500 m-en Sarkama előtt ért a célba. Szilágyi és Kelen idegfeszítő küzdelemben azonos idővel szereztek meg Tuonimentől a győzelmet. A verseny végeredménye: Finnország 90 pont, Magyarország 82 pont.

A labdarúgás nemzeti bajnokságának ötödik fordulóján az eredmények: Ferencváros—WMFC 6:2, Salgótarján—Beszkárt 1:0, Elektromos—Ujpest 4:0, Gamma—Tokod 5:1, Törekvés—Haladás 4:2, Diósgyőr—Szolnok 6:3, Szeged—Kispest 0:0.

A bajnokság állása: 1. Ferencváros 9 p., 2. Ujpest 8 p., 3. WMFC 6 p., 4. Salgótarján 6 p., 5. Gamma 5 p., 6. Diósgyőr 5 p., 7. Tokod 5 p., 8. Szolnok 5 p., 9. Elektromos 4 p., 10. Szeged 4 p., 11. Beszkárt 4 p., 12. Haladás 3 p., 13. Kispest 3 p., 14. Törekvés 3 p.

A HANGYA felkészül az ország megnagyobbodásával megnövekedett feladatok elvégzésére

Üzletrész-tökét emeli a HANGYA-Központ

Szeptember 19-én és 20-án a Hangya Központ Ceglédi-uti tárházában 600 Budapest-környéki szövetkezet kb. 1000 megbizottja jelenlétében tartott kétnapos értekezleten jelentette be Wünscher Frigyes vezérigazgató a Hangya Központ elhatározását: a központ üzletrész-tökének felemelését és az üzletrészjegyzési akció országos megindítását.

Ez év április 5-én a Városi Színházban tartott Szövetkezeti Kongresszus már foglalkozott e tervvel s a kongresszus tudomásul vette a Hangya Központ szándékát. A megindítással a Hangya azért várt, mert a kötelekbe tartozó szövetkezetek tagjainak nagy többsége gazdálkodással foglalkozik s így a tőkegyűjtés megindítására a legalkalmasabb időpont az ősz.

Wünscher Frigyes vezérigazgató bejelentése szerint

az üzletrész-tökeemelés a Hangya nagyméretű fejlődése, az ezzel kapcsolatos hatalmas beruházások, u. m. szövetkezeti házak, kulturtermek, raktárak, pincék, hűtőházak, telepek stb. építése és forgalmának hatalmas arányú emelkedése teszik szükségessé.

1934 óta a Hangya Központ forgalma a fogyasztási ágban 47 millióról 127 millióra, az értékesítési ágban pedig 4 és fél millióról 87 millió pengőre emelkedett.

A folyó évben a vezérigazgató

bejelentése szerint a forgalomban év végéig körülbelül további 40%-os emelkedés várható.

A Felvidék, Kárpátalja s a keleti Magyarország visszatérése a Hangya Központot s fogyasztási és értékesítési szövetkezeti hálózatát új feladatok elé állította. Kárpátalján a Hangya 100 új modern szövetkezeti boltot állított fel s a visszatért Felvidék 300 szövetkezetét jórészt modernizálta, hitelnyújtással, rendszeres autójáratok beállításával a szövetkezeti élet vérkeringésébe szervesen beállította.

A Hangya Központ több millió pengőre tervezett tökeemelését a szövetkezeti vezetők nemcsak megértéssel fogadták, hanem felszólalásaikban egyöntetűen hangsúlyozták, hogy

a Hangya Központ vezetőségének tervét örömmel üdvözlők, a tökeemelés szükségesnek tartják

s úgy a szövetkezeti tagok százezrei, mint maguk a szövetkezetek köteleseinek tartják a Hangya Központ tökeerejének olymértű növelését, hogy

meg tudjon felelni mindazoknak a követelményeknek, amelyeket egy új szociális Magyarország szövetkezeti társadalmának a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek központjától megkíván.

Sarkad oák. Tiszafüred oák. Zalaapáti oák. — Október 4., péntek. Buj h. se. felh.-sal. Bükkösd oák. Debrecen o. juhvásár. Derecske oák. Kötcsé oák. Mezőberény o. szm., se. és juhvásár. Sarkad oák. Tiszafüred oák. Vásárosbéc oák. Vásárosmiske oák. Zala oák. — Október 5., szombat. Debrecen o. se.-vásár. Mezőberény o. lóvásár. Szomajom oák.

RÁDIÓ

Budapest I.

VASÁRNAP, IX. 29.:

8: Ébresztő. Szózat. Hanglemezek. 8.45: Hírek. 9: Görög kath., 10: Református, 11: Róm. kath. istentisztelet. 12.20: Időjelzés, időjárás. 12.30: Ének. 13. Rádiókrónika. 13.45: Hírek. 14: Hanglemezek. 15: Időszéri gazdasági tanácsadó. 15.45: Közművelődési előadás. 16.10: Tánclémezek. 16.25: Sport. 17.15: Hírek. 17.30: Honvédműsor. 18.15: Előadás. 18.40: Zongora. 19.10: Hírek. 19.25: Hangverseny, ének. 20.15: Sport. 20.30: Helyszíni közvetítés. 21: Hírek, időjárás.

HÉTFŐ, IX. 30.:

12.10: Hanglemezek. 13.30: Rendőrzene. 16.15: Cserkész-hadjáték. 17.15: Szalonzene. 18: Előadás. 18.25: Felolvasás. 19.25: Operaházi zenekar. 21: Hírek, időjárás.

KEDD, X. 1.:

12.10: Balalajka-zene. 13.30: Cigányzene. 16.10: Gyermekdelután. 17.15: Tánclémezek. 17.40: Sportelőadás. 18.10: Szalonzene. 19.25: Előadás. 20.15: Zongora-ötös. 21: Hírek, időjárás.

SZERDA, X. 2.:

12.10: Énekkar. 12.55: Zongora. 13.30: Katonazene. 16.15: Légvédelmi előadás. 17.15: Városismertetés. 17.45: Cigányzene. 18.30: Előadás. 18.55: Cigányzene. 19.25: Előadás. 19.55: Szalonzene. 20.15: Sport. 21: Hírek, időjárás.

CSÜTÖRTÖK, X. 3.:

12.10: Szalonzene. 13.30: Cigányzene. 16.15: Ruzsin műsor. 17.15: Táncezen. 17.45: Előadás. 18.15: Zongora. 18.40: Báldy Bálint: „Baromfitenyésztési időszéri tanácsadó.” 19.25: Hanglemezek. 19.55: Külügyi negyedóra. 20.10: „Aszisi szentje.” Hangjáték. 21: Hírek, időjárás.

PÉNTEK, X. 4.:

12.10: Hanglemezek. 13.30: Szalonzene. 16.15: Diákfelőra. 17.15: Zongora. 17.45: Előadás. 18.10: Postászenekar. 18.30: Sport. 19.25: Részlet a „XIV. René” c. operettből. 20.05: Előadás. 20.15: Felolvasás. 21: Hírek, időjárás.

SZOMBAT, X. 5.:

12.10: Cigányzene. 13.30: Hanglemezek. 16.15: Mesék. 17.15: Andrassy Lajos: „Háziipari kender- és lenáztatás.” 17.30: Szalonzene. 18: Rádióposta. 18.30: Hírfa. 18.50: Sport. 19.25: „Az első október hatodika.” Felolvasás. 19.55: Erdélyi nóták. 20.15: Sport. 21: Hírek, időjárás.

Budapest II. Kedden, X. 1-én. 18.40: Mezőgazdasági félóra. Szombat, X. 5-én: 17.45: Mezőgazdasági félóra.

VÁSÁR ÉS PIAC

Készárúpiac. Buza: 78 kg-os 23.20, Rozs: 71 kg-os 19.20. Zab: 41 kg-os 21.10. Árpa: Sörárpa, kiváló 26.20, elsőrendű 25.20, sörárpa 24.20, 68 kg-os ipari 22.40, takarmány, 65-66 kg-os 20.40, takarmány, középminőségű 19.40. Tengeti: Tisztított állomásról 24.10, egyéb állomásokról 23.05, ab Budapest közraktár 22.85.

Magpiac. Árak helyi, vidéki vasútállomás 100 kg-kint minőség szerint: Biborhere 135-140, bükköny, szösöz 78-83, tavaszi 32.50-35, köles, vörös 33-35, egyéb 32-33, csillagfürt 22-22.50, Viktória-borsó, rög, ár 50, expressz rög, ár 40, bab, dunai szokvány, rög, ár 41, lencse, nagy, steril, rög, ár 62, közép, steril, rög, ár 50, kicsi, steril, rög, ár 40, mák, uradalmi kék 200-205 P.

Abraaktakarmány. Árak, kicsinyben q-kint, Budapest: Árpakorpa 13.25, borsóhéj 18.25, buzakorpa 14.50, napraforgópogácsa 19.50, lenmagpogácsa 20.50, tökmagpogácsa 20.50, kókuszpogácsa 20, repcepogácsa 16.50, szárított repaszelet 13.25, rozskorpa 14.50, melász 10, haliszt 45 P.

Takarmányvásár. Árak métermázsánként pergőben: Rétság, I. rendű, 6 10-10.20, II. rendű, 6 8-8.90, muhar-szóna 9.60, lucernaszóna 9-12.20, zabos-bükkönyszóna 9.50-10.10, alomszalma, rozs 4.20, alomszalma, buza 4.10.

Préselttakarmány- és szalmaárak. A józsefvárosi pályaudvaron 1940 szeptember 9-én és 12-én jegyzett nagykereskedelmi árak: rétság 6, Ia 10.70, IIa 10, lucernaszóna, 6 12.40-12.70, lóhereszóna, 6 11.40-11.70, rozsszalma 4.50, buzaszalma 4.30 P q-kint.

Vágómarha. Árjegyzés élőszulban: Bika, magyar IIIa 56, tarka Ia 95-100, IIa 80-94, IIIa 60-78, ökör, magyar IIa 77, IIIa 68-69, tarka Ia 112-119, IIa 90-108, IIIa 65-86, tehén, magyar IIa 72-84, IIIa 65, tarka 102-110, kivételesen 112-113, IIa 72-100, IIIa 56-71, bivaly 44-64, növendék, éves 56-101, kicsontozni való 26-55 fillér kg-kint.

Tenyészmarhák és járműökrök. Ia belföldi járműökrök és beállítani való tinó (tarka) 580-650 kg-os 90-95, Ia belföldi járműökrök és beállítani való tinó (fehér) 480-550 kg-os 85-90, Ia belföldi járműökrök és beállítani való tinó (fehér) 85-90, 1 1/2 éves tenyészisző 95-105, 1 1/2 éves tinó 85-90, fiatal husas és friss fejős tehén 100-115 fillér kg-kint.

Sertés. Árak: Ia szedett 132, IIIa szedett 126, Ia öregsértés 132, IIa öregsértés 126, angol tökesértés 136, Ia angol sonkasültő 136 fillér kg-kénti élőszulban.

Zsir és szalonna. Szalonna, olvasztani való 190, sózott 190-240, füstölt 220-260, háj 204, tepertő 180-220, sertészsír, helybeli 198 fillér kg-ként.

Baromfi és tojás. Élőbaromfi: Tyúk 250-450, csirke, rántani való 120-200, sütni való 180-300 fillér darabonként. Leölt baromfi: Tyúk 180-250, csirke, hizalt 230-350, szedett 220-300, ruca, hizott 200-260, lud, hizott 200-270, libamáj, nagy 600-700, kicsi 400-600 fillér kg-ként. Teatofjás 10 darabig 13-14, főzőtojás 12-13, apró 11-13 fillér darabonként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 240-300, gerinc 400-480, lapocka 200-240, többi része 80-120, őz, gerinc 480-500, comb 300-320, többi része 80-120, vad-disznó, gerinc 240-280, comb 240-280, többi része 80-120 fillér kg-ként.

Halpiac. Harsca, nagyság szerint 300-500, csuka 240-320, ponty 240-300, kárász 160-180 fillér kg-ként. Rák 15-60 darabonként.

Libamáj. Friss libamájból a felhozatal az idénynek megfelelő. További intezkedésig a belföldi piacon a következő libamájárak fizetendők: Ia (450 g-on felül) piacon átvéve 5.20, telepre beszállítva 5.50, IIa (300-450 g között) piacon átvéve 4.70, telepre beszállítva 5.11a (300 g alatt, pacal) piacon átvéve 2.70, telepre beszállítva 3 pengő kg-kint. Fenti árak alacsonyabb áron libamáj nem vásárolható.

Szesz. A szeszgyedáruságnál az összes szeszfelesleg forgalma e héten is éfénk keretek között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcs-piac. A gyümölcs-piac piacon az irányzat e héten is szilárd volt és a gyér árúkinlát folytán az árak tovább emelkedtek. A törkölypálinka 5-5.10, a seprőpálinka 5-5.10, a szilvrium 5.80-6, az eperpálinka 6.50-7, a barackpálinka minőség szerint 7.50-8, az alacsonyabb borparlat 9-10 pengő áron kelt el. Az árak 10.000 literfokuként III. táb. + 4% forgalmi adó értendők. A borparlat avindási cétokra 8-8.50 pengőig terjedő áron vásárolták.

Borpiac. A borpiac tekintettel a kedvezőtlen időjárásra és arra, hogy a meglévő termés sem tud beérni úgy, ahogy kellene — továbbra is szilárd. A termelők fokra való tekintet nélkül 1 pengő alul nem akarnak megválni a boraktól, amely árat a jobb minőségek után a kereskedelem minden további nélkül megfizet. Egyes kiváló minőségekért uradalmak 1.20 pengőt és ezen felül árakat is kérnek és a piacra kerülő bor gazdára talál. Korai szőlőfajtáknál a szüret megkezdődött, a mustokért 65-80 fillért fizetnek. Az export teljesen szünetel.

Arany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: 1 drb egykoronás 50 fillér; kétkoronás 100 fillér; ötkoronás 2 pengő 50 fillér; régi egyforintos 1 pengő 30 fillér.

14 karátos tömörarany grammonként 4 pengő 70 fillér.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSEG
FELVÁSÁR SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.

TALÁLJA KI!

SZÖREJTVÉNY.

ülnek rajta LY szín
(z = f)

A Találja ki! megfejtését a 42-ik számban tesszük közzé. A levelezőlapra írt megfejtéseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 21.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésve érkező megfejtéseket nem vesztünk figyelembe. Jutalom: néhány értékes könyv. Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfejtést küldenek be, előfizetőtáborunk tagjai és előfizetési díjhátralékaik nlnes.

A 36-ik számban között Találja ki! megfejtése:

ERDÉLY HAZATÉRT

Beküldte ötvennégy olvasónk. Jutalom-könyvet nyert id. Ábrahám Lajos (Tárkeve) és Galambos István (Bánffy-hunyad).

Szerkesztői üzenetek

G. I., Pótréte. A beküldött összeggel előfizetése december végéig van rendezve. Üdvözet. — Cs. I., Tiszásas. A kért könyv nem kapható. — P. Á., Hejőpapi. Lapunkat megindítottuk. Az előfizetési díjat bélyegben is beküldheti, Üdvözet.

R. P. P., Recsk. Buzdításul egy versét mai számunk közli. Alkalmadtán jelentkezzen újra. — Sz. J., Szandvár-alja. Egyet közlünk belőlük. Azt ajánljuk, olvassa szorgalmasan a nagy magyar költők munkáit. — N. J., Pálmonostora. Szép gondolatai és érzései ólomszárnyakon járnak. Fogytékos versek, közlésre még nem alkalmasak. — M. V., Nagykörti. Legújabb küldeményéből válogatunk. — N. L., Révfülöp. Levelet érdeklődéssel olvastuk; elismerő sorait hálással köszönjük; versét a közlők közé iktattuk.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,

Bpest, II. Olasz fasor 35.(saját ház)